

Dobbeltspor jernbane Stange – Hamar grense

Informasjon om saksbehandling og prosesser innenfor Statsforvalterens ansvarsområder

Bygging av samferdselsanlegg gjennom bl.a. et naturreservat og vassdragsmiljø krever saksbehandling etter flere lovverk. Mange endringer av opprinnelige planer kan gjøre disse prosessene uoversiktlige. I dette notatet gir vi et bilde av gjenstående saksbehandling og prosesser som det er nødvendig å komme i mål med før anleggsstart. Prosessene er illustrert nederst i notatet.

Ønsket om parallell saksbehandling av reguleringsplan, dispensasjon fra verneforskriften og tillatelse etter forurensingsloven og lakse- og innlandsfiskloven, medfører etter vår erfaring en del dobbeltarbeid og mye endringer underveis i saksbehandlingen. Dersom grunnlaget for reguleringsplanen er godt og ulike hensyn langt på vei er utredet gjennom denne prosessen, vil saksbehandlingen etter andre lovverk kunne gå mer smidig og ikke medføre unødig tidsbruk.

Reguleringsplanprosessen

Det er vedtatt to reguleringsplaner for tiltaket på strekningen Stange – Hamar grense, i 2020 og 2022. På regionalt planforum februar 2024 ble det klart at det var ønske om å bygge på en annen måte enn gjeldene planer åpnet for. Endringene var så omfattende at det var behov for en ny planprosess, og reguleringsplan for dobbeltspor Stange - Hamar grense var på høring i perioden 4. juli – 6. september 2024.

Ved høringen fremmet Statsforvalteren innsigelse til planforslaget på flere punkter. Ved den nye begrensning av høringen/vurdering av innsigelser som vi uttaler oss til nå, har vi vurdert at noen av innsigelsene er imøtekommet mens andre ikke er imøtekommet. I tillegg har vi fremmet en ny innsigelse. Vi imøteser videre dialog om hvordan innsigelsene kan løses, slik at reguleringsplanen gir gode rammer for videre særlovsbehandling.

Å kombinere gammel og ny planprosess har gitt noen utfordringer, blant annet har ikke alle forhold blitt oppdatert mot nye regionale og nasjonale føringer og praksis. Det har også vært noe mangelfull sammenheng i tekst og mellom dokumenter, og viktige forhold har ikke blitt tilstrekkelig utredet.

Kommunen som planmyndighet må ta stilling til den videre behandlingen av planen, men Statsforvalteren mener at mange av endringene er av en slik art og omfang at flere burde ha fått planen på høring. Vi ber kommunen å vurdere om planen burde vært på en ordinær andre høring.

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften

Det er tidligere gitt dispensasjon til framføring av dobbeltsporet gjennom Åkersvika naturreservat, men på grunn av endringene i valgt løsning og ny reguleringsplan for arealene i

Stange kommune, må det søkes om ny dispensasjon fra verneforskriften, for hele strekningen innenfor Åkersvika naturreservat.

Statsforvalteren varslet Bane NOR SF om at det kunne være behov for en ny dispensasjonssøknad i brev av 12. desember 2023. Dette behovet har vi bekreftet og purret på gjentatte ganger i løpet av 2024, både i ulike dialogmøter og på e-post direkte til miljøansvarlig i Bane NOR SF. Vi opplyste også om hva en slik dispensasjonssøknad må inneholde i vår høringsuttalelse til ny reguleringsplan av 6. september 2024. Statsforvalteren har på nåværende tidspunkt ikke mottatt en slik søknad fra Bane NOR SF.

Det må påregnes noe saksbehandlingstid hos Statsforvalteren, minimum 4 uker.

Verneprosess kompensasjonsarealer

I dispensasjonen fra verneforskriften for Åkersvika naturreservat av 13. desember 2022 er det satt vilkår om at «Økologisk kompensasjon skal gjennomføres, og nytt verneareal må være vedtatt før anleggsstart i januar 2025. Kompensasjonsplanen for dette prosjektet skal være ferdig før nytt verneareal sendes på høring.»

Kompensasjonsplanen ble ferdigstilt våren 2023, med de forutsetninger om arealbruk som da lå til grunn i gjeldende reguleringsplan. I ettertid har reguleringsplanen med forslag om endret løsning i Åkersvika vært på høring. I dispensasjonsvedtaket av 13. desember 2022 går det fram at kompensasjonsplanen «må være helt ferdig før vi eventuelt sender ut et forslag om vern av kompensasjonsarealer på høring, slik at det er mulig å se sammenhengen mellom hva utbyggingen fører til i tap av naturverdier, hva man har tenkt å gjøre for å minimere dette tapet og hvorfor nye vernearealer må vernes.» Bane NOR SF må oppdatere kompensasjonsplanen i tråd med endelig reguleringsplan. Dette ble etterspurt i hørings svar av 6. september 2024.

Det som gjenstår for å få vernet kompensasjonsarealene er:

- Statsforvalteren skal sende kompensasjonsarealene og endringene i verneforskriften på høring i minimum to måneder, jf. naturmangfoldloven § 43. Som beskrevet ovenfor må kompensasjonsplanen være oppdatert i tråd med foreslåtte endringer i reguleringsplanen, før vi kan sende arealene på høring.
- Statsforvalteren skal deretter skrive sin tilråding og sende til Miljødirektoratet, som igjen skal gi sin tilrådning til Klima- og miljødepartementet.
- Vernevedtaket skal deretter gjøres av Kongen i statsråd.

Tillatelse etter forurensningsloven

I forbindelse med tillatelse etter forurensningsloven skal søknad/vedtak legges ut for offentlig høring i 4 uker, jf. forurensningsforskriften § 36-8. Tiltaket det søkes om skal være i tråd med endelige planer etter plan- og bygningsloven, og dersom det er i strid med disse planene kan det bare gis tillatelse med samtykke fra planmyndighet. Vi anser det derfor som nødvendig at reguleringsplanen for strekningen Sørli-Åkersvika er endelig vedtatt før vi fatter vedtak etter forurensningsloven. Vi mener også at vedtak om dispensasjonen fra verneforskriften skal være fattet før vi fatter vedtak etter forurensningsloven jf. prinsippet i naturmangfoldloven § 48. Dette for å sikre at hensynet til verneområdet blir vurdert først og at de andre tillatelsene tilpasser seg

denne vurderingen. Søknaden etter forurensningsloven må oppdateres etter at reguleringsplanen og dispensasjonen fra verneforskriften er vedtatt slik at informasjonen i søknaden er riktig. Den må også oppdateres med relevante fagnotat som har blitt utarbeidet i disse prosessene.

Dette betyr at det vil ta minimum 6 uker fra vi er klare med utkastet til tillatelse til vi kan fatte vedtak. Tidsbruken etter høringsperioden vil være avhengig av antall høringsinnspill og hvilke vurderinger som må gjøres knyttet til innspillene.

Tillatelse etter lakse- og innlandsfiskeloven

Tiltak i vassdrag må behandles etter lakse- og innlandsfiskeloven (forskrift om fysiske tiltak i vassdrag). Statsforvalteren skal behandle søknaden i lokaliteter med kreps (Åkersvika), mens det er fylkeskommunen som skal behandle søknaden i resterende lokaliteter (som eks. Brenneribekken). Der Statsforvalteren er myndighet ser vi det som hensiktsmessig å fatte vedtak etter forskrift om fysiske tiltak samtidig som vi gjør vedtak etter forurensningsloven. Såfremt søknaden foreligger slik at det er mulig å behandle denne parallelt med forurensningsloven, vil ikke behandlingen etter forskrift om fysiske tiltak føre til ytterligere tidsbruk for prosjektet.

Illustrasjon av de ulike prosessene:

